

Hogy áll a világ 2022-ben?

Hol áll Magyarország a 17 fenntarthatósági cél elérése tekintetében?

50 éve jelent meg egy nagy jelentőségű könyv, *A növekedés határai (1972)*, amely rámutatott, hogy ideje gátat vetni a gazdasági és a fogyasztási növekedés féktelenségének, felelősséggel kell a nem újratermelhető természeti erőforrásokat bevonni a termelés folyamatába, mert a tények azt mutatják, hogy az emberi tevékenység folyamatosan elpusztítja a planetáris értékeket, s vele önmagát. E gondolkodási mód megerősítését adták az ún. Római Klub-jelentések, s a kibontakozó környezeti mozgalmak. Az ENSZ fenntarthatósági célkitűzései (2015) is ebbe a vonulatba illeszkednek.

Az idei év döntő lesz annak megítélésében, hogy az ENSZ globális fenntarthatósági akcióterve 2030-ra valóban teljesülni fog-e, elérik-e az egyes társadalmak a közösen és egyenként kitűzött céljaikat (231 indikátor) vagy módosítani kell azokat, s vele a legfontosabbat, az 1,5 fok alatt tartan kívánt globális felmelegedést.

(2021. júniusában az EU Parlament elfogadott egy klímarendeleetet, amely a jelenlegi 2030-as kibocsátás csökkentési célkitűzést 40% -ról 55% -ra emeli, s 2050-re zéró kibocsátást ír elő.)

A friss előrehaladási jelentések borúlátónak látják a jelenlegi folyamatok következményeit.

2022 már a második év, amikor globálisan stagnálások érzékelhetők a 17 cél elérése tekintetében.

A globális rangsort Finnország vezeti Svédország és Norvégia társaságában, s a legjobb teljesítményt elérő 10 ország mind európai. A legnagyobb fejlődést a kelet- és dél-ázsiai országok mutatták az elmúlt évtizedben.

A pandémia alatt félmilliárdan csúsztak vissza a mélyszegénységbe, nőttek a társadalmi és a fizikai életesélyek egyenlőtlenségei, kiviláglott az egészségügyi és oktatási rendszerek sérülékenysége, felerősödtek a zavarok a globális termelési-ellátási láncokban. Az azóta egyre kibontakozó klíma- és energiakrízis, a vágatózó árak világa drámaian rontja sok ember létviszonyait, kilátásait. Mindennaposak az olyan időjárási katasztrófák, mint az aszályok és erdőtüzek, a villámárvizek és pusztító áradások, de a háborús konfliktusok zónáiban is közel 2 milliárd ember él, s kényszerül szenvedésre vagy menekülésre.

A világ népei a II. világháború után, 1948-ban elfogadták az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát. E dokumentum képezi az alapját annak az elvnek, hogy mindenkit megillet a méltó élet joga és azokhoz a feltételekhez hozzáférés, amelyek ezt biztosítják. Mára a szükséges feltételek kibővültek az egészséges ökoszisztémákkal és klímával, s egy olyan társadalmi-gazdasági modell

kiépítésének szükségességével, amely nem tekinti végtelenül kiaknázzhatónak a természetet mint erőforrást.

A magyar társadalom vonatkozásában a legutóbbi (2021.dec.) (A NEMZETI FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI KERETSTRATÉGIA – 4. ELŐREHALADÁSI JELENTÉS 2019-2020) az alábbi megállapításokat tette:

“a kiegyensúlyozatlanság, szelektivitás továbbra is erősen jellemző a fenntartható fejlődési folyamatokra, gyakran azokat az erőforrásainkat fejlesztjük tovább, amelyek relatív helyzete a legerősebb, s nem történik fejlesztés ott, ami a szűk keresztmetszeteket jelenti a jövőbeli jólétünk megalapozásában. “

“a fizikai tőkébe aránytalanul sokat, humán és társadalmi tőkébe aránytalanul keveset ruházunk be, a természeti erőforrásaink és ökoszisztéma-szolgáltatásaink fenntartását, megőrzését pedig vészesen elhanyagoljuk.”

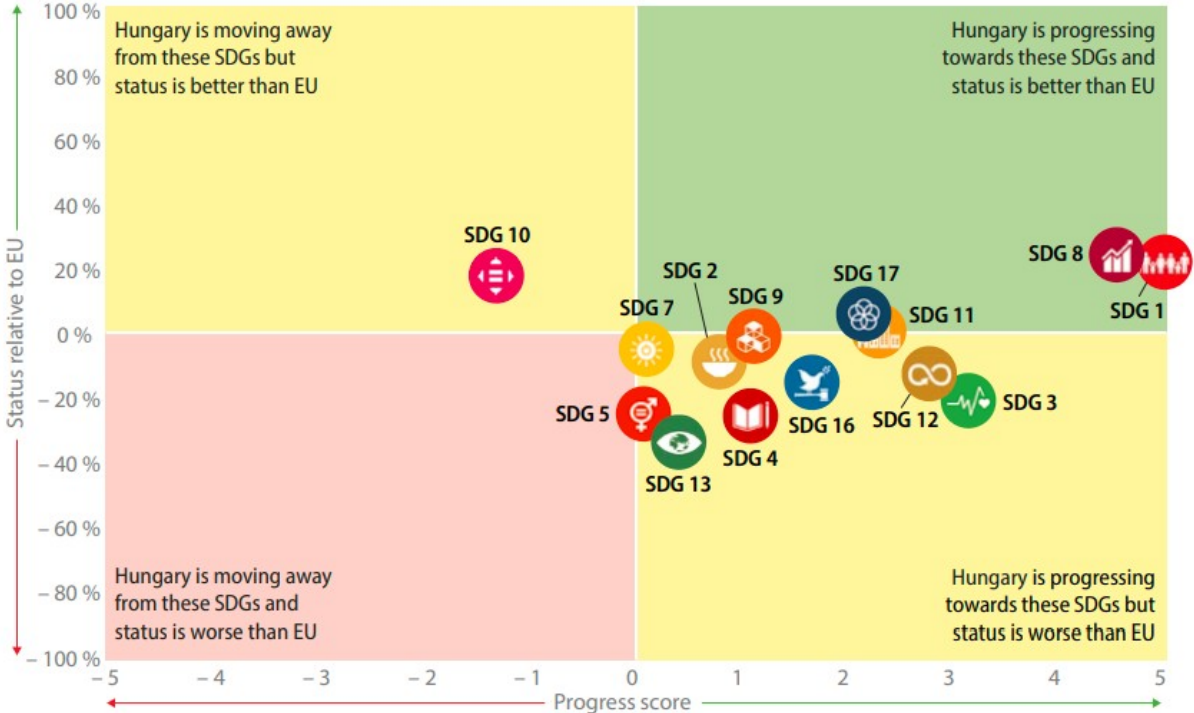
“a végrehajtó hatalom területén a fenntarthatóság nem stratégiai szempont.”

“A különböző mérések szerint is: Magyarország fenntartható fejlődési teljesítménye közepes, egyes területeken figyelemreméltóan pozitív, számos olyan terület is van azonban, ahol a helyzetünk kritikus: romló vagy stagnáló trendeket látunk.

Európai Unió összehasonlításban Magyarország teljesítményét egybehangzóan az EU átlag alá, a 27 EU-tagállam között a 15-17. helyre teszik.”

Az EU 2022.évi jelentésében Magyarországról az alábbi összefoglaló ábrát közölte a 17 globális fenntarthatósági cél felé mozgás tekintetében, ahol a zöld négyzetben lévő célok jelzik az EU átlagot meghaladó értékeket, s a jobboldali sárga négyzet tartalmazza az EU-átlag alatti mutatókat.

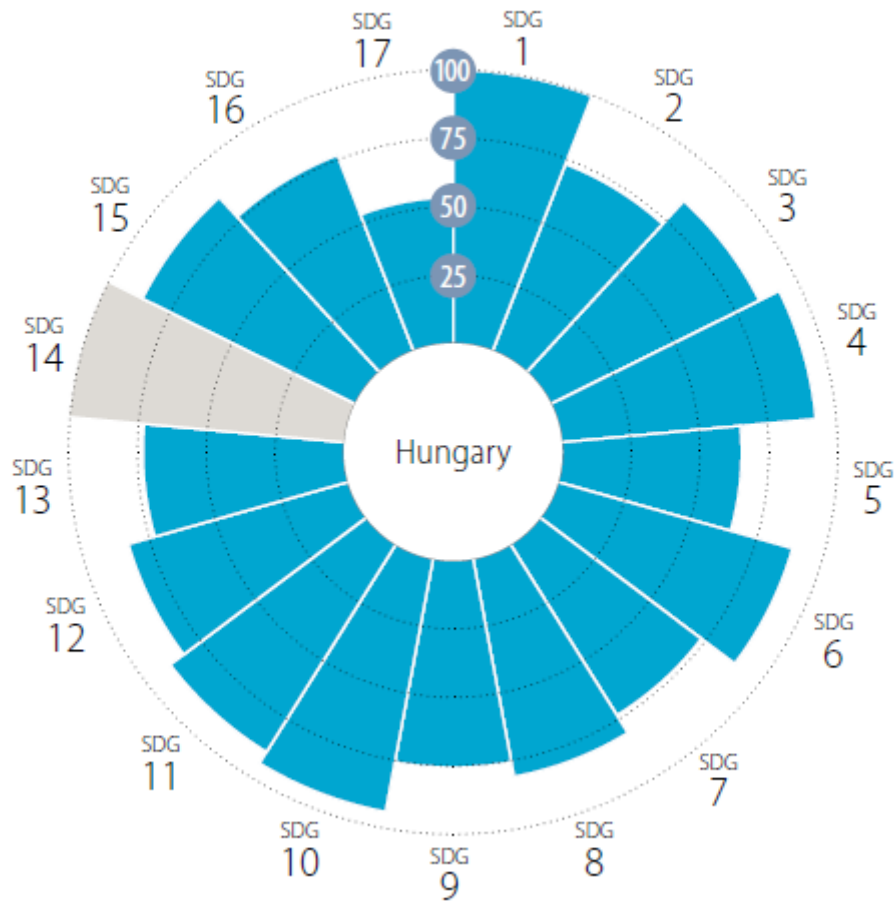
Figure 18.19: Hungary

Source: Eurostat

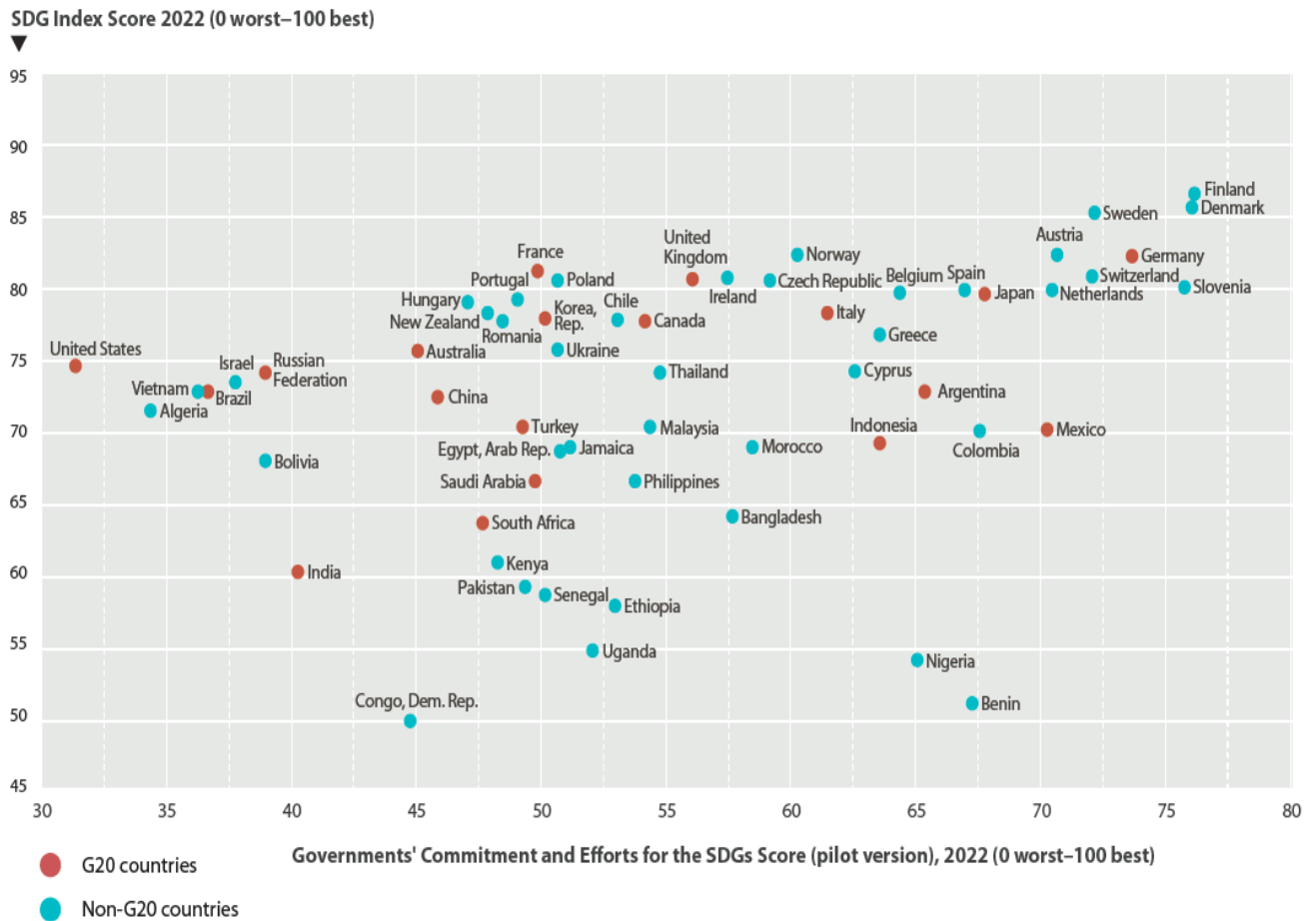
Magyarország átlagos teljesítése a fenntarthatósági célok tekintetében:

▼ AVERAGE PERFORMANCE BY SDG

A Sustainable Development Report 2022 c. dokumentum (szerző: Jeffrey D. Sacks and et al.) az egyes államok vezetésének tudatos szakpolitikai

erőfeszítéseit sorbaállítva az alábbi ábrán helyezi el az országokat

2022 júniusában készült a K&H Bank fenntarthatósági index felmérése. (A felmérést az Impetus Research készítette 2022. április 20. és május 12. között a K&H Egészséges Társadalomért Alapítvány megrendelésére.)

100-as skálán 38 pontot értek el a magyarországi vállalkozások. A kutatás során a 300 millió forintos árbevételnél nagyobb forgalmú közepes és nagyvállalatokat kérdezték meg. Az ipari cégek előrébb járnak valamivel a fenntarthatóság terén, a kereskedelmi cégek pedig lemaradtak az átlagtól. A cégek háromnegyede hallott már az EU karbonkibocsátással kapcsolatos célkitűzéseivel, és 55 százalékuk volt tisztában azzal, hogy a cél 2050-re elérni a karbonsemlegességet. A vállalkozások 70 százaléka üzletet is lát ebben ebben, és kilenc-tizedük nyilatkozta azt, hogy ő maga is képes tenni a fenntarthatóságért. A költségek csökkentése iránti szándék a fenntarthatóság irányába tereli a cégeket, amelyek igyekeznek csökkenteni a papír- (89 százalék) és az energiafelhasználásukat (72 százalék). Jelenleg azonban a vállalatoknak még csak elenyésző része (2 százalék) vásárol zöld energiát, s kevesen vannak azok is, amelyek ezt tervezik. Az orosz-ukrán konfliktusból adódó bizonytalanság a cégvezetők szemében felértékeli a megújuló, alternatív energiaforrásokat (85 százalék), de szerintük az elhúzóódó harcok hátráltatni fogják a zöld átállást (76 százalék). A stratégiai alindex 30 ponton állt, csak a cégek tizedének van

fenntarthatósági stratégiája, 12 százaléknak van fenntarthatósági jelentése, ami nem meglepő, hiszen főleg akkor készítik ilyen a cégek, ha jogszabály írja ezt elő. A mérés és az auditálás terén még nagyobb a lemaradás, csupán 6 százalék méri a karbonkibocsátást, és 100-ból 2 cégnek van karbonsemlegességről szóló céldátuma. A CSR alindex sokkal jobban állt, 41 pontot értek el a cégek, az alkalmazottakkal kapcsolatos etikus hozzáállás, a szociális fenntarthatóság a vállalkozások többsége számára fontos. (<https://www.kh.hu/csoport/sajto/-/sajtohir/kh-fenntarthatosag-index-szakadek-a-tettek-es-a-szandekok-kozott>).

(írta: Kleisz Teréz)